

Lag

om ändring av kärnenergilagen

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i kärnenergilagen (990/1987) 82 § 5 punkten, sådan den lyder i lag 342/2008,
ändras 37 § 6 och 7 punkten, 38 §, 41 § 1 mom. 1 punkten, 42 § 2 mom., 43 § 2 mom., det inledande stycket i 45 § 1 mom. och 45 § 1 mom. 1 punkten samt 51, 52, 53 a—53 e och 75 §, av dem 38 § sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 1131/2003 och 342/2008, 42 § 2 mom. och 51 § sådana de lyder i lag 1078/1996, 43 § 2 mom. sådant det lyder i lag 410/2012, 52 § sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 1078/1996 och 1077/1998, 53 a § sådan den lyder i lagarna 1131/2003, 676/2015 och 905/2017, 53 b § sådan den lyder i lagarna 1131/2003 och 676/2015, 53 c och 53 e § sådana de lyder i lagarna 1131/2003 och 342/2008, 53 d § sådan den lyder i lag 905/2017 samt 75 § sådan den lyder i lag 964/2020, samt *fogas* till 37 § nya 8—10 punkter, till lagen nya 38 a—38 d §, till 41 § nya 4 och 5 mom. och till lagen nya 52 a—52 d § som följer:

37 §

Definitioner

I detta kapitel avses med

6) *täckningsandel* det belopp som enligt vad Statens kärnavfallshanteringsfond fastställer vid respektive tidpunkt ska hållas avskilt i fonden för att användas för hantering av kärnavfall som den avfallshanteringsskyldige ålagts att överlåta till staten;

7) *fondens vinst* det belopp med vilket det sammanlagda beloppet av ränteinkomsterna för Statens kärnavfallshanteringsfond och de ersättningar som erhållits för medel som funnits hos statsverket samt vinsten från placeringsverksamheten överstiger det sammanlagda beloppet av de utgifter och kreditförluster som förvaltningen av fonden och skötseln av dess kapital medfört;

8) *fondens förlust* det belopp med vilket det sammanlagda beloppet av ränteinkomsterna för Statens kärnavfallshanteringsfond och de ersättningar som erhållits för medel som funnits hos statsverket samt förlusten från placeringsverksamheten understiger det sammanlagda beloppet av de utgifter och kreditförluster som förvaltningen av fonden och skötseln av dess kapital medfört;

9) *buffert* det belopp som läggs till den avfallshanteringsskyldiges fonderingsmål för kalenderåret;

10) *tilläggsbuffert* säkerheter som motsvarar det belopp som beräknas utifrån den avfallshanteringsskyldiges fonderingsmål för kalenderåret och som fonden vid behov kan kräva med tanke på överraskande och oförutsedda risker som är förenade med placeringsverksamheten.

38 §

Statens kärnavfallshanteringsfond

För reserveringen för kärnavfallshanteringen finns utanför statsbudgeten Statens kärnavfallshanteringsfond som lyder under arbets- och näringsministeriet och förvaltas av ministeriet. Fondens uppgift är att sörja för att de avgifter som fastställs enligt detta kapitel och 7 a kap. tas ut och att förvalta de medel som på detta sätt samlats in samt att sköta fondens övriga uppgifter enligt detta kapitel och 7 a kap. Bestämmelser om principerna för god förvaltning, som ska tillämpas i fondens verksamhet, finns i förvaltningslagen, språklagen (423/2003) och lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet.

Den allmänna styrningen av och tillsynen över Statens kärnavfallshanteringsfond ankommer på arbets- och näringsministeriet. Ministeriet har rätt att meddela allmänna föreskrifter om organiseringen av fondens förvaltning, skötseln av fondens ekonomi och placeringen av fondens medel. Ministeriet har rätt att av fonden få de uppgifter och utredningar som ministeriet behöver.

Närmare bestämmelser om fondens uppgifter får utfärdas genom förordning av statsrådet.

38 a §

Direktionen vid Statens kärnavfallshanteringsfond

Statens kärnavfallshanteringsfond har en direktion som har till uppgift att

1) ha hand om fondens förvaltning och se till att ekonomin och verksamheten ordnas på ett ändamålsenligt sätt,

2) besluta om ärenden som är betydande och vittsyftande med tanke på fondens ekonomi och verksamhet,

3) leda och övervaka fondens placeringsverksamhet och fatta besluten i anslutning till den i enlighet med 52 §,

4) besluta om vidtagande av sådana åtgärder enligt 48—50 § som i lagstiftningen inte har ålagts statsrådet eller arbets- och näringsministeriet,

5) besluta om beviljande av understöd till ett forsknings- eller infrastrukturprojekt, om stödets belopp överstiger 200 000 euro, och besluta om återkrav av beviljat understöd,

6) se till att fondens bokföring, interna kontroll och riskhantering ordnas på ett ändamålsenligt sätt,

7) avgöra begäranden om omprövning av fondens beslut och avge bemötande i besvärärenden som gäller fondens beslut,

8) besluta om fondens verksamhets- och ekonomiplan och göra framställning till arbets- och näringsministeriet om fondens årliga budget,

9) sörja för fondens likviditet,

10) godkänna och underteckna fondens bokslut inklusive verksamhetsberättelsen och lämna dem till arbets- och näringsministeriet.

Direktionen tillsätts av statsrådet för tre år i sänder. Direktionen består av utöver ordföranden en vice ordförande och högst fem andra medlemmar. En av medlemmarna ska utses bland de personer som arbets- och näringsministeriet har föreslagit och en medlem bland de personer som finansministeriet har föreslagit. Direktionen ska ha tillräcklig sakkunskap om placeringsverksamhet och riskhantering och annan sakkunskap som direktionen behöver för att fullgöra sina uppgifter. Finansinspektionen ska på begäran av arbets- och näringsministeriet avge utlåtande om sakkunskapen om placeringsverksamhet och riskhantering hos de personer som föreslås bli utnämnda till medlemmar i direktionen. Arbets- och näringsministeriet kan befria en direktionsmedlem från uppdraget. Arbets- och näringsministeriet bestämmer arvoden för direktionsmedlemmar och fastställer fondens arbetsordning på framställning av direktionen.

Direktionen är beslutförför när fyra medlemmar är närvarande. Av de närvarande ska en vara ordföranden eller vice ordföranden. Varje medlem har en röst. Ärendena avgörs med enkel majoritet. Om rösterna faller lika, avgör mötesordförandens röst.

På direktionens ordförande och de övriga medlemmarna i direktionen tillämpas bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar när dessa utför uppgifter enligt denna lag. Bestämmelser om skadeståndsansvar finns i skadeståndslagen (412/1974).

Närmare bestämmelser om direktionens uppgifter får utfärdas genom förordning av statsrådet.

38 b §

Verkställande direktör och annan personal vid Statens kärnavfallshanteringsfond

Statens kärnavfallshanteringsfond har en verkställande direktör, en ställföreträdare för verkställande direktören och föredraganden som är tjänstemän vid arbets- och näringsministeriet och som ministeriet förordnar till uppdrag hos fonden. På verkställande direktörens ställföreträdare tillämpas vad som i denna lag föreskrivs om verkställande direktören. Också tjänstemän som är anställda vid ett annat statligt ämbetsverk kan utföra uppdrag åt fonden. En tjänsteman vid annat ämbetsverk förordnas till sitt uppdrag på begäran av arbets- och näringsministeriet av det ämbetsverk hos vilket tjänstemannen har utnämnts till en tjänst eller ett tjänsteförhållande.

Verkställande direktören ska ha hand om fondens löpande förvaltning i enlighet med direktionens anvisningar och föreskrifter samt följa placeringsportföljens utveckling och vid behov vidta åtgärder i fråga om den. Verkställande direktören svarar för att fondens bokföring är lag-enlig och att medelsförvaltningen är ordnad på ett betryggande sätt. Verkställande direktören ska ge direktionen och dess medlemmar de upplysningar som direktionen behöver för att fullgöra sina uppgifter.

Verkställande direktören avgör efter föredragning de ärenden som ska avgöras av fonden, om inte beslutanderätten ankommer på direktionen. Verkställande direktören får dock vidta åtgärder som är betydande och vittsyftande med tanke på fondens ekonomi och verksamhet endast i en situation där direktionens beslut inte kan inväntas utan väsentlig olägenhet för fondens verksamhet. I sådana fall ska direktionen så snart som möjligt underrättas om åtgärderna.

Närmare bestämmelser om ordnandet av fondens förvaltning, om fondens personal och om ersättande av kostnader till arbets- och näringsministeriet får utfärdas genom förordning av statsrådet.

38 c §

Insideranmälan

En insider i Statens kärnavfallshanteringsfond är skyldig att lämna de uppgifter som avses i 2 mom. till fondens i 38 d § avsedda insiderregister (*insideranmälan*). Med en *insider* avses

1) ordförande för fondens direktion, övriga medlemmar i direktionen, fondens verkställande direktör samt revisorer och de anställda hos en revisionssammanslutning som är huvudansvariga för revisionen av fonden,

2) andra anställda hos fonden som har möjlighet att påverka beslut om placering av fondens tillgångar eller som på något annat sätt regelbundet får tillgång till insiderinformation om sådana aktier eller finansiella instrument.

I insideranmälan ska nämnas

1) omyndig vars intressebevakare insidern är,

2) sammanslutningar och stiftelser där insidern eller en omyndig som avses i 1 punkten direkt eller indirekt har bestämmande inflytande,

3) insiderns samt en i 1 punkten avsedd omyndigs och en i 2 punkten avsedd sammanslutnings eller stiftelses innehav av aktier och sådana finansiella instrument vars värde bestäms utifrån aktierna i fråga, när de är föremål för handel på en reglerad marknad eller en multilateral handelsplattform i Finland.

I insideranmälan ska finnas de uppgifter som behövs för att identifiera personen, sammanslutningen eller stiftelsen i fråga samt uppgifter om aktierna och övriga finansiella instrument.

De uppgifter som avses i 2 mom. 2 och 3 punkten behöver inte uppges till den del de gäller bostadsaktiebolag, ömsesidiga fastighetsaktiebolag enligt 28 kap. 2 § i lagen om bostadsaktiebolag (1599/2009), ideella föreningar, ekonomiska föreningar eller sådana sammanslutningar som drivs utan vinstsyfte. Om en sammanslutning bedriver regelbunden handel med finansiella instrument, ska emellertid uppgifter om denna sammanslutning lämnas.

Insideranmälan ska göras inom fjorton dagar från det att insidern har utnämnts eller förordnats till ett uppdrag som avses i 1 mom. En insider ska medan uppdraget pågår inom sju dagar underrätta fonden om

- 1) förvärv och avyttringar av sådana aktier och finansiella instrument som avses i 2 mom. 3 punkten, om förändringen i innehavet uppgår till minst 5 000 euro,
- 2) andra förändringar i de uppgifter som avses i denna paragraf än sådana som avses i 1 punkten i detta moment.

Om aktier eller finansiella instrument som avses i 2 mom. 3 punkten har överförts till värdeandelssystemet kan fonden organisera ett förfarande som gör det möjligt att hämta uppgifterna ur värdeandelssystemet. I detta fall behöver en separat insideranmälan inte göras.

Närmare bestämmelser om insideranmälan får utfärdas genom förordning av statsrådet.

38 d §

Insiderregister

I syfte att förhindra marknadsmissbruk ska Statens kärnavfallshanteringsfond föra ett register över insideranmälningar (*insiderregister*), av vilket det för varje insider framgår de aktier och finansiella instrument som innehas av insidern, en omyndig som avses i 38 c § 2 mom. 1 punkten eller en sammanslutning eller stiftelse som avses i 2 punkten, och som är av det slag som avses i det nämnda momentet samt förvärv och avyttringar specificerade. Om uppgifterna fås på det sätt som anges i 38 c § 6 mom. kan insiderregistret till denna del bildas av uppgifter från värdeandelssystemet.

Uppgifterna i insiderregistret ska bevaras i fem år från registreringen. Var och en har rätt att mot ersättning av kostnaderna få utdrag ur och kopior av uppgifterna i registret. Rätten att få uppgifter gäller dock inte fysiska personers personbeteckning eller adress eller andra fysiska personers än insiders namn.

Närmare bestämmelser om insiderregistret får utfärdas genom förordning av statsrådet.

41 §

Den avfallshanteringsskyldiges fondandel

Till fondandelen skall hänföras

- 1) den avfallshanteringsskyldiges senast fastställda fondandel där den andel som motsvarar fondandelen av Statens kärnavfallshanteringsfonds tillgångar värderas i enlighet med 4 mom.;

Lagen om statsbudgeten (423/1988) tillämpas på Statens kärnavfallshanteringsfond. Fondens tillgångar värderas dock i bokföringen och i annan uppföljning i anknytning till den, i bokslutet och redovisningen enligt följande:

- 1) lånen till de avfallshanteringsskyldiga eller deras ägare värderas till nominellt värde, dock högst till det sannolika värdet,
- 2) finansiella tillgångar i euro värderas till nominellt värde och annan valuta till den valutakurs som publiceras av Europeiska centralbanken,

3) aktier och andra finansiella instrument, masskuldebrevslån och andra värdepapper som baserar sig på förbindelse som gäldenären ingått och som är föremål för offentlig handel på en myndighetsövervakad marknad i Finland eller utomlands samt andelar i placeringsfonder värderas till marknadsvärdet,

4) andra tillgångar än de som avses i 2 och 3 punkten värderas till bokföringsvärdet, dock högst till det sannolika värdet.

Närmare bestämmelser om värderingen av Statens kärnavfallshanteringsfonds tillgångar får utfärdas genom förordning av statsrådet.

42 §

Avgifterna för kärnavfallshantering samt överskottet

Är kalenderårets fonderingsmål mindre än fondandelen den sista december det föregående året, ska detta överskott återbäras till den avfallshanteringsskyldige senast den första vardagen i april samma kalenderår till den del det överstiger det belopp som behövs som buffert. Den fordran som fonden har på den avfallshanteringsskyldige får användas för att ett överskott som ska återbäras till honom ska kunna kvitteras som betalt enligt villkoren för det lån som den avfallshanteringsskyldige har fått.

43 §

Fastställande av ansvarsbelopp och fonderingsmål

Arbets- och näringsministeriet

1) fastställer med tre års mellanrum i slutet av kalenderåret i fråga varje avfallshanteringsskyldigs ansvarsbelopp för de tre följande kalenderåren, ansvarsbelopp för det löpande kalenderåret och de två föregående kalenderåren samt fattar beslut om ansvarsbeloppet för de tre följande åren, eller

2) kan i initial- eller slutskedet av den avfallshanteringsskyldiges verksamhet eller av annan grundad anledning med avvikelse från 1 punkten i slutet av varje kalenderår fastställa den avfallshanteringsskyldiges fonderingsmål för det följande året och ansvarsbelopp för det löpande kalenderåret samt fatta beslut om ansvarsbeloppet för de två följande åren.

45 §

Säkerheter

Som säkerhet kan arbets- och näringsministeriet godkänna endast

1) en kreditförsäkring som meddelats av ett i 1 kap. 1 § i försäkringsbolagslagen (521/2008) avsett försäkringsbolag;

51 §

Statens kärnavfallshanteringsfonds vinst och förlust

Med kalenderårets vinst från Statens kärnavfallshanteringsfond krediteras och med fondens förlust debiteras fondandelarna och täckningsandelarna den sista december under kalenderåret

i samma förhållande som det i vilket motsvarande fondandelar och täckningsandelar under kalenderåret utgjort tillgångar i fonden. Med kalenderårets vinst krediteras dock fondandelarna endast till den del som vinsten överstiger det belopp som behövs som buffert. I stället för kreditering av fondandelarna kan fonden dra av samma belopp från den avfallshanteringsavgift som den avfallshanteringsskyldige enligt 42 § 1 mom. är skyldig att betala. När relationstalen beräknas dras från fondandelen eller täckningsandelen vid denna tidpunkt den ränta som har upplupit på den avfallshanteringsskyldiges lån från fonden under de föregående åren men som vid denna tidpunkt ännu inte har betalats.

52 §

Ledning av Statens kärnavfallshanteringsfonds placeringsverksamhet

Direktionen har till uppgift, i anslutning till placeringen av Statens kärnavfallshanteringsfonds tillgångar, att

- 1) besluta om beviljande och uppsägning av lån, om realisering av säkerheter vid behov och om de detaljerade villkoren för lån,
- 2) besluta om de principer som ska iakttas i placeringsverksamheten och vid riskhanteringen för placeringarna,
- 3) besluta om placeringsformer som används i placeringsverksamheten,
- 4) besluta om hur placeringarna ska fördelas mellan olika placeringsformer och om avkastningsmålen för dem,
- 5) årligen godkänna en plan för placering av tillgångarna i fonden där fondens karaktär och kraven angående placeringsverksamheten samt de föreskrifter som arbets- och näringsministeriet meddelat med stöd av 38 § 2 mom. särskilt ska beaktas,
- 6) besluta om de principer som ska följas vid valet av tjänster i anslutning till medelsförvaltningen och sakkunnigtjänster för placeringsverksamheten,
- 7) besluta om medelsförvaltare och aktörer som producerar sakkunnigtjänster för placeringsverksamheten samt om de avtal som ingås med dem,
- 8) vid behov besluta om ibruktagande av en tilläggsbuffert och om dess belopp för varje avfallshanteringsskyldig samt om återlämnande av de säkerheter som överlämnats för den.
- 9) godkänna skriftliga verksamhetsprinciper med avseende på de förfaranden som ska iakttas vid identifiering och förebyggande av intressekonflikter.

Direktionen har dessutom till uppgift att fastställa principer för hur fondens rättigheter som grundar sig på innehav i andra sammanslutningar ska utövas i fråga om de målsammanslutningar, vars aktier är föremål för handel på en reglerad marknad inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (*principer för ägarstyrningen*). Av ägarstyrningsprinciperna ska i fråga om målsammanslutningarna på ett allmänt plan framgå vilket samband ägarstyrningen har med placeringsstrategin, förfarandena för uppföljning av målsammanslutningarnas verksamhet i ärenden som är relevanta för placeringsstrategin, förfarandena för utövande av rösträtt och andra aktierelaterade rättigheter i målsammanslutningarna samt hur fonden för en dialog med målsammanslutningarna samt med deras övriga aktieägare och intressentgrupper. Fonden ska offentliggöra principerna för ägarstyrningen eller en redogörelse för orsakerna till delvis eller total avvikelser från offentliggörandet.

Vid Statens kärnavfallshanteringsfond finns en placeringsdelegation som med tanke på direktionen utarbetar rådgivande principer att följas vid fondens placeringsverksamhet och vid riskhanteringen för placeringarna samt rekommendationer om utveckling av placeringsverksamheten, fördelning av placeringarna mellan olika placeringsformer, tjänster i anslutning till medelsförvaltningen och sakkunnigtjänster för placeringsverksamheten. Arbets- och näringsministeriet utser för tre år i sänder en ordförande, en vice ordförande och högst sex andra medlemmar till delegationen. Av medlemmarna ska en företrädare arbets- och näringsministeriet, en finansministeriet och högst tre de avfallshanteringsskyldiga. Medlemmarna i delegationen ska

ha god sakkunskap om placeringsverksamhet eller riskhantering. Finansinspektionen ska på begäran av arbets- och näringsministeriet avge utlåtande över sakkunskapen om placeringsverksamhet och riskhantering hos de personer som föreslås som medlemmar i placeringsdelegationen. Arbets- och näringsministeriet bestämmer medlemmarnas arvoden.

52 a §

Utlåning av Statens kärnavfallshanteringsfonds tillgångar

En avfallshanteringskyldig vars fonderingsmål har fastställts för de tre följande åren har rätt att mot betryggande säkerheter erhålla lån ur Statens kärnavfallshanteringsfond för tre år i sänder. Den avfallshanteringskyldige ska meddela om sin avsikt att utnyttja rätten att låna ur fonden senast den dag som fonden uppgivit. Det belopp som är utlånat från fonden till en avfallshanteringskyldig får uppgå till högst 60 procent av det belopp som fås genom att dennes andel av de kostnader som enligt uppskattning under kalenderåret uppstår för förvaltningen av fonden och skötseln av fondens kapital dras av från den avfallshanteringskyldiges fastställda fonderingsmål. Om de fonderingsmål som fastställts för de följande tre åren avviker från varandra i fråga om belopp används det fonderingsmål som är det lägsta. Om medel har lånats med stöd av 48 § 2 mom. minskar den avfallshanteringskyldiges rätt att få lån med motsvarande belopp.

Den avfallshanteringskyldiges aktieägare har rätt att använda den avfallshanteringskyldiges rätt enligt 1 mom. till den del som denne inte själv gör det. Det belopp som vid respektive tidpunkt kan utges som lån från fonden till aktieägarna ska lånas ut till de aktieägare som kräver det, vid behov i förhållande till deras aktieinnehav, på det sätt som närmare bestäms av fonden.

Minst 20 procent av fondens tillgångar, som fås genom att de avfallshanteringskyldigas fonderingsmål enligt kalkylen i 1 mom. och de fonderingsmål som fastställts enligt 43 § 2 mom. 2 punkten räknas samman och att det från denna summa dras av de kostnader som enligt uppskattning under kalenderåret uppstår för förvaltningen av fonden och skötseln av fondens kapital, står till statens förfogande och kan placeras i finska statens skuldförbindelser eller i statsbudgeten överförs från fonden till statsverket på viss tid. Om medel har överförts till statsverket, ska det i statsbudgeten årligen intas ett anslag för återbetalning av de medel som respektive år ska återföras till fonden, och för betalning av en sådan ersättning till fonden som till beloppet motsvarar den i 4 mom. föreskrivna låneräntan, för den tid under vilken medel ur fonden varit överförda till statsverket. Att kravet angående minimiandel uppfylls ska säkerställas kalenderårsvis enligt den situation som råder den 1 april.

När lån med stöd av 1 eller 2 mom. ges från fonden ska lånets ränta bindas vid en referensränta som allmänt noteras på marknaden. Den referensränta som ska tillämpas utökas med en särskild räntemarginal när detta krävs för att värdet på kapitalet i fonden ska kunna bibehållas och avkastningen tryggas.

Närmare bestämmelser om utlåning av medel, den tillämpliga referensräntan på lån och den räntemarginal som ska läggas till den och om andra allmänna villkor för lån samt om överföring av medel till statsverket utfärdas genom förordning av statsrådet.

52 b §

Annan placering av Statens kärnavfallshanteringsfonds tillgångar

Av de tillgångar i Statens kärnavfallshanteringsfond som avses i 52 a § 3 mom. ska minst 20 procent placeras på något annat sätt än det som anges i 52 a § och då ska det ses till att placeringarna är tryggade, ger avkastning och kan omvandlas i pengar samt att de är ändamålsenligt spridda. När det gäller tryggheten av placeringarna ska särskild uppmärksamhet fästas vid att fondens likviditet är tryggad på ett med hänsyn till fondens verksamhet tillräckligt sätt.

Att kravet angående minimiandel uppfylls ska säkerställas kalenderårsvis enligt den situation som råder den 1 april.

Fondens tillgångar får dock inte placeras i sådana företags masskuldebrevslån, aktier, andelar, skuldförbindelser eller motsvarande instrument vilkas verksamhetsområde omfattar användningen av kärnenergi. Detta hindrar inte att fondens tillgångar placeras i sådana placeringsfonder som avses i 13 kap. i lagen om placeringsfonder (213/2019) eller i motsvarande instrument för kollektiva investeringar där andelen placeringar i ovan avsedda företags instrument är liten.

52 c §

Skydd mot risker i anslutning till placeringsverksamheten

Till en avfallshanteringsskyldigs fonderingsmål för kalenderåret läggs en buffert på tre procent. Bufferten täcks i första hand med det överskott som avses i 42 § och den vinst som avses i 51 §. Den avfallshanteringsskyldige ska dessutom till Statens kärnavfallshanteringsfond överlämna säkerheter som uppfyller villkoren enligt 45 § så att det sammanlagda beloppet av säkerheter den sista mars motsvarar bufferten till den del det överförda överskottet och den överförda vinsten inte täcker den. På motsvarande sätt ska de säkerheter som den avfallshanteringsskyldige tidigare överlämnat och som inte längre behövs för täckande av bufferten återlämnas till den avfallshanteringsskyldige senast den första vardagen i april samma kalenderår.

Fonden ska följa utvecklingen av värdet av fondens tillgångar tillräckligt effektivt. Om en avfallshanteringsskyldigs fondandel vid något tillfälle under kalenderåret sjunker mer än fem procent jämfört med fonderingsmålet för kalenderåret, ska den avfallshanteringsskyldige inom en månad från att denne fått uppgift om saken till fonden överlämna säkerheter som uppfyller villkoren enligt 45 § så att det sammanlagda beloppet av dessa säkerheter och de säkerheter som lämnats för täckande av bufferten och det överskott och den vinst som överförts till den tillsammans med det återstående värdet av fondandelen motsvarar fonderingsmålet för kalenderåret.

En avfallshanteringsskyldigs fondandel får vid utgången av kvartalet vara högst tre procent lägre än fonderingsmålet för kalenderåret. Om andelen har minskat mer, ska den avfallshanteringsskyldige inom en månad från att denne fått uppgift om saken till fonden överlämna säkerheter som uppfyller villkoren enligt 45 § så att det sammanlagda beloppet av dessa säkerheter och de säkerheter som lämnats för täckande av bufferten och det överskott och den vinst som överförts till den tillsammans med det återstående värdet av fondandelen motsvarar fonderingsmålet för kalenderåret utökat med bufferten.

Om fonden konstaterar plötsliga och oförutsedda förlustrisker i anslutning till placeringsverksamheten eller sådan exceptionell variation eller osäkerhet hos marknadspriserna som har ökat eller kan öka prisvariationerna, kan fonden kräva att de avfallshanteringsskyldiga inom en månad från det att kravet framställdes till fonden överlämnar säkerheter för tilläggsbufferten. Säkerheterna ska uppfylla villkoren enligt 45 § och deras sammanlagda belopp ska motsvara två procent av fonderingsmålet för kalenderåret. Fonden ska återlämna de säkerheter som överlämnats för tilläggsbufferten till den avfallshanteringsskyldige när fonden bedömer att de inte längre behövs.

Fonden fastställer den buffert och den tilläggsbuffert som en avfallshanteringsskyldig vid respektive tidpunkt har i fonden. På beräkningen av dem tillämpas bestämmelserna i 41 § om beräkning av fondandelen.

Närmare bestämmelser om förfarandet vid täckande av bufferten och tilläggsbufferten får utfärdas genom förordning av statsrådet.

52 d §

Tillsyn över placeringsverksamheten

Finansinspektionen utövar tillsyn över utlåningen av medel ur Statens kärnavfallshanteringsfond och fondens övriga placeringsverksamhet, skyddet mot risker i samband med placeringsverksamheten samt över efterlevnaden av bestämmelserna om insiderregister och insideranmälan. Finansinspektionen ska underrätta arbets- och näringsministeriet om brister som den upptäckt vid tillsynen. Bestämmelser om tillsynen finns dessutom i lagen om Finansinspektionen (878/2008).

Finansinspektionen får meddela närmare föreskrifter om organiseringen av placeringsverksamheten och hanteringen av risker i samband med placeringsverksamheten, innehållet i insideranmälan och sättet att göra insideranmälan samt om innehållet i fondens insiderregister och hur uppgifterna ska registreras.

Bestämmelser om tillsynsavgiften finns i lagen om Finansinspektionens tillsynsavgift (879/2008).

53 a §

Finansiering av forsknings- och forskningsinfrastrukturprojekt

Statens kärnavfallshanteringsfond kan bevilja understöd för forskning vars syfte är att främja en säker drift av kärnanläggningar och utvecklingen av kärnavfallshanteringslösningar samt att säkerställa att myndigheter, innehavare av kärnanläggningar och avfallshanteringskyldiga har tillgång till tillräcklig och heltäckande sakkunskap och annat kunnande på områdena i fråga. Fonden kan dessutom bevilja understöd för forskningsinfrastruktur som främjar sådan forskning och för högre utbildning som främjar målen enligt ovan.

53 b §

Avgifter som ska samlas in hos innehavaren av en kärnanläggning och den avfallshanteringskyldige

En verksamhetsidkare som har tillstånd att driva en sådan kärnanläggning med stor allmän betydelse som avses i 11 § 2 mom. 1 punkten eller tillstånd att uppföra en sådan kärnanläggning, men som ännu inte har tillstånd att driva anläggningen eller den på vars ansökan statsrådet har fattat ett principbeslut om en sådan kärnanläggning och beslutet är i kraft, men tillstånd att uppföra anläggningen utifrån detta beslut inte har beviljats, är skyldig att till Statens kärnavfallshanteringsfond betala en årlig avgift för finansiering av verksamheten enligt 53 a §. Avgiften bestäms den 1 januari varje år. Om verksamhetsidkaren då innehar ett giltigt principbeslut eller tillstånd att uppföra eller tillstånd att driva en kärnanläggning är verksamhetsidkaren skyldig att betala avgift för året i fråga. Ett meddelande om att ett sådant projekt som avses i ett principbeslut eller ett tillstånd att uppföra en kärnanläggning inte genomförs kan lämnas till arbets- och näringsministeriet före utgången av året, varvid skyldigheten att betala avgift gäller ännu för det följande året.

Beloppet av avgiften enligt 1 mom. är

1) åren 2023—2025 (*avgiftsperiod 1*) 390 euro för varje megawatt av den nominella termiska effekt som har angetts i tillståndet eller för varje megawatt av den största termiska effekt som har angetts i principbeslutet eller, om tillstånd att uppföra en anläggning har sökts med stöd av principbeslutet, för varje megawatt av den nominella termiska effekt som har angetts i tillståndsansökan,

2) åren 2026—2032 (*avgiftsperiod 2*)

a) 320 000 euro för varje verksamhetsidkare som enligt 1 mom. är skyldig att betala avgift, samt

b) 285 euro för varje i 1 punkten avsedda megawatt av den termiska effekten.

En verksamhetsidkare för vilken ett ansvarsbelopp har fastställts i enlighet med 43 § 2 mom. är skyldig att till Statens kärnavfallshanteringsfond betala en årlig avgift för finansiering av verksamheten enligt 53 a §. Under avgiftsperiod 1 är avgiften 0,10 procent och under avgiftsperiod 2 är avgiften 0,09 procent av det ansvarsbelopp som fastställts för det år som föregår året i fråga.

När avgiftsperioden i fråga har gått ut, ska oanvända medel återbetalas till de avgiftsskyldiga i relation till de avgifter dessa betalat.

53 c §

Särskild förmögenhet

De avgifter som samlats in i enlighet med 53 b § 1—3 mom. bildar en särskild förmögenhet som ska hållas åtskild från Statens kärnavfallshanteringsfonds övriga tillgångar.

Den särskilda förmögenheten minskas av

- 1) beviljade understöd till den del de har betalats,
- 2) de medel som i enlighet med 53 b § 4 mom. har återbetalats till de avgiftsskyldiga,
- 3) kostnaderna för deponering, skötsel och administrering av förmögenheten,
- 4) kostnaderna för beredningen av understödsbeslut samt för styrningen och administreringen av de projekt som fått understöd.

Den särskilda förmögenheten ökas utöver avgifterna också av

- 1) de extraordinära intäkter som fåtts av förmögenheten,
- 2) beviljade understöd till den del fonden har återkrävt dem,
- 3) beviljade understöd till den del de inte har använts på grund av förändrade projektkostnader eller av någon annan motsvarande orsak.

53 d §

Beviljande och utbetalning av understöd

Statens kärnavfallshanteringsfond kan årligen bevilja understöd högst till ett belopp som motsvarar den tillgängliga särskilda förmögenheten, till den del förmögenheten inte har bundits genom redan fattade understödsbeslut och det i förmögenheten inte ingår fordringar som uppstått för fonden.

Fonden beslutar på basis av inkomna ansökningar om beviljande av understöd så att de projekt som beviljas understöd är vetenskapligt högtstående och att de som helhet betraktat på ett ändamålsenligt sätt främjar de mål som anges i 53 a §. Företråde ges projekt som bedöms generera sådana forskningsdata som kan utnyttjas på bred front. Innan understöd beviljas ska Strålsäkerhetscentralens utlåtande begäras om projekten. Understöd kan dock inte beviljas projekt som direkt anknyter till i denna lag avsedd tillsyn över användningen av kärnenergi, behandling av tillstånd eller beredning av material i anslutning till ansökan om tillstånd. Ansökningarna om understöd lämnas in till arbets- och näringsministeriet.

Understödet betalas ut på ansökan i efterskott i den takt som projektet framskrider och enligt uppkomna, betalda kostnader. Ansökan lämnas in till arbets- och näringsministeriet.

53 e §

Kompletterande bestämmelser om understöd

I fråga om understöd tillämpas dessutom statsunderstödslagen (688/2001).

Statens kärnavfallshanteringsfond fattar i statsunderstödslagen avsedda beslut om beviljande, utbetalning och återkrav av statsunderstöd och har hand om de ärenden som gäller sökande av

ändring i statsbidragsmyndighetens beslut. I övrigt sköter arbets- och näringsministeriet de uppgifter som i statsunderstödslagen föreskrivs för statsbidragsmyndigheten.

75 §

Sökande av ändring och verkställighet av beslut

Omprövning av ett besiktningsorgans beslut får begäras. Bestämmelser om begäran av omprövning finns i förvaltningslagen.

Bestämmelser om sökande av ändring i förvaltningsdomstol finns i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019). Den lagen tillämpas dock på ändringssökande endast om inte något annat följer av Euratomfördraget.

Om statsrådet har fattat ett principbeslut med stöd av 11 § eller ett beslut med stöd 46 §, får det inte överklagas genom besvär.

På besvärsrätten i fråga om sådana beslut av statsrådet som gäller verksamhet enligt 2 § 1 mom. 2 punkten och på vilka gruvlagen tillämpas ska dock bestämmelserna om besvär rätt i 165 § i gruvlagen tillämpas.

Omprövning av Statens kärnavfallshanteringsfonds beslut om uttag av i 53 b § avsedd avgift får begäras. Bestämmelser om begäran om omprövning finns i förvaltningslagen. På sökande av ändring i beslut som Statens kärnavfallshanteringsfond fattat med stöd av 53 d § tillämpas 34 och 35 § i statsunderstödslagen.

I fråga om sökande av ändring i beslut som Statens kärnavfallshanteringsfond fattat ska fonden innan ett ärende som gäller begäran om omprövning avgörs eller bemötande avges i ett besvärssärende begära ett utlåtande av arbets- och näringsministeriet.

Beslut som meddelats med stöd av 42 §, 43 § 2 eller 3 mom., 44 eller 47 §, 49 § 1 mom., 63 § 1 mom. 5 punkten, 66 eller 68 § samt beslut som gäller en sak om vilken det föreskrivs i 52 a § 1—3 mom., 52 b, 52 c och 53 b § får verkställas trots att ändring har sökts. I ett beslut som meddelats med stöd av 65 § får det bestämmas att beslutet får verkställas trots att ändring har sökts.

Denna lag träder i kraft den 1 maj 2021.

Bestämmelserna i 43 § 2 mom. och 52 a—52 c § tillämpas dock först från och med den 1 januari 2022, 53 a—53 e § och 75 § 5 mom. från och med den 1 januari 2023 samt 75 § 7 mom. från och med den 1 januari 2022 och, till den del det gäller 53 b §, från och med den 1 januari 2023. Bestämmelsen i 82 § 5 punkten, som upphävs genom denna lag, tillämpas till och med den 31 december 2021. År 2022 fastställs ansvarsbeloppet enligt 43 § 2 mom. 1 punkten i denna lag endast för det löpande kalenderåret och löptiden för ett lån som den avfallshanteringskyldige beviljats i enlighet med 52 a § är ett år. Om Statens kärnavfallshanteringsfonds resultat för 2021 är positivt krediteras med vinsten fondandelar endast till den del vinsten överstiger det belopp som behövs som bufferten 2022.

Statens kärnavfallshanteringsfonds nuvarande direktion fortsätter tills en ny direktion har tillsatts i enlighet med 38 a § i denna lag. På motsvarande sätt fortsätter fondens verkställande direktör och övriga personal tills en ny verkställande direktör och övrig personal har förordnats i enlighet med 38 b § i denna lag.

I 38 c § 1 mom. 1 punkten i denna lag avsedda revisorer och anställda hos en revisionsmanslutning ska göra en insideranmälan enligt 38 c § inom tre månader från ikraftträdandet av denna lag.

Helsingfors den 26 mars 2021

Republikens President

Sauli Niinistö

Näringsminister Mika Lintilä